Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Staatssecretaris van Economische Zaken - Digitale Economie en Soevereiniteit

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
4 oktober 2026

Kenmerk
DGBI / 107972275

Bijlage(n)
2

nota
TER BESLISSING

Publicatie Rijksbrede Quantumstrategie

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

In Nederland is de afgelopen jaren gewerkt aan een sterk quantumecosysteem. Nederlandse expertise geeft (wereldwijd) richting aan de ontwikkeling van deze (*dual-use*) sleuteltechnologie. Het strategische belang van deze technologie, maar ook de veiligheidsrisico's, nemen in rap tempo toe en dat raakt aan de verantwoordelijkheden van veel departementen.
Om als Nederland de vooraanstaande positie te behouden én weerbaar te zijn is er behoefte aan een gezamenlijke, herijkte, ambitieuze en adaptieve aanpak vanuit het Rijk. Het Ministerie van EZK heeft daarom het initiatief genomen tot een Rijksbrede Quantumstrategie (hierna: RQS) en deze samen met BZ, BZK, DEF, FIN, IenW, JenV, OCW en VWS opgesteld. Tijdens het Wetgevingsoverleg Digitalisering op 18 juni jl. is n.a.v. een vraag van lid El Boujdaini (D66) door SEZ toegezegd dat de Kamer in Q4 de Rijksbrede Quantumstrategie zal ontvangen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd na akkoord van de MR van 2 oktober de strategie met de bijhorende Kamerbrief aan beide Kamers te sturen.

Kernpunten

- In de afgelopen jaren heeft de focus van het quantumbeleid voornamelijk gelegen op het vergroten van de kansen door in te zetten op het wetenschappelijk onderzoek en verdere ontwikkeling van de sector.[1]
- Dat heeft geresulteerd in een sterk ecosysteem waarbij Nederlandse expertise (wereldwijd) richting geeft aan de ontwikkeling van deze

[1] Onder andere met een investering van €615 mln uit het Nationaal Groeifonds.

sleuteltechnologie, maar dat dreigt tot stilstand te komen en uiteindelijk te verdwijnen zonder herijkte aanpak voor de langere termijn.
- Tegelijkertijd nemen de risico's van quantum toe waardoor de opgave om quantumweerbaar te zijn urgenter is geworden én komen er steeds meer mogelijke toepassingen in beeld waardoor er raakvlakken ontstaan tussen quantum en een breed scala aan opgaven en beleidsterreinen.[2]
- Tot zo ver werd er per departement individueel invulling gegeven aan het beleid op dit thema en incidenteel afgestemd. Ambtelijk werden kansen gezien om dit effectiever en efficiënter in te richten door gezamenlijk één Rijksbrede quantumstrategie te maken.
- Met de RQS is de verbinding tussen de departementen gelegd en wordt gekozen voor één gezamenlijke Rijksbrede aanpak voor quantum met aandacht voor kansen én risico's. Met deze strategie focussen we op de rol van de Rijksoverheid als actor in het Nederlandse ecosysteem en in het internationale speelveld.
- De visie van deze strategie is om op het gebied van quantumtechnologie in 2035 technologisch leider, strategisch autonoom en weerbaar te zijn. Daartoe is onze missie om ons verdienvermogen te vergroten, onze nationale veiligheid te borgen en brede welvaart en publieke waarden te versterken. Onze ambitie om koploper te blijven op het gebied van quantum is in lijn met de ambitie uit het regeerakkoord om als Nederland koploper te zijn in verantwoorde digitale innovatie.[3]
- De RQS beschrijft de acties die daarvoor nodig zijn en geeft daarmee nadere invulling aan de rol van de Rijksoverheid richting 2035.

Toelichting

Politieke context

- Met de RQS wordt aangesloten bij de ambitie uit het Regeerakkoord om als Nederland koploper te worden in verantwoorde digitale innovatie.
- Daarnaast wordt in de RQS aangegeven dat de Rijksoverheid een programmatische aanpak verkent waarin innovatie, industrie- en aanbestedingsbeleid goed op elkaar aansluiten. Dit sluit aan bij de ambitie uit het Regeerakkoord om onze positie in de halfgeleiderindustrie te versterken.
- In de RQS wordt de urgentie onderschreven van het maken van de overstap naar *post quantum cryptografie* (zgn. PQC-migratie) ten behoeve van de quantumweerbaarheid en is een tijdlijn voor Rijksorganisaties opgenomen. Hiermee geven we gehoor aan de zorgen die door de Algemene Rekenkamer zijn geuit in het rapport 'Focus op quantum bij de Rijksoverheid'.[4]
- Daarnaast gaat de strategie over het mitigeren van de veiligheidsrisico's waaronder op het gebied van economische veiligheid.

---

[2] Het onderzoek van de Algemene Rekenkamer 'Focus op quantum bij de Rijksoverheid' toont aan dat 71% van de Rijksoverheidsorganisaties nog niet is begonnen met de voorbereidingen om zich te beschermen tegen de dreiging van quantumcomputers, terwijl de technologie zich steeds rapper ontwikkelt en de risico's toenemen. Focus op quantum bij de rijksoverheid | Algemene Rekenkamer

[3] Regeerakkoord 'Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland' | Rijksoverheid.nl

[4] Hiermee wordt ook voldaan aan de wens van commissie Digitale Zaken om als kabinet op het AR-rapport te reflecteren, naast de eerdere brief 'Bestuurlijke reactie rapport 'Focus op quantum bij de rijksoverheid'' d.d. 25 november 2025.

- De Nederlandse quantumsector heeft haar ambities eerder kenbaar gemaakt in de NTS Actieagenda Quantum[5] en Rapport Wennink[6]. Met de RQS geven we aan hoe we vanuit onze rol de komende jaren aan de slag gaan om de Nederlandse quantumsector te ondersteunen.
- In de RQS wordt aangegeven dat quantumtechnologie als sleuteltechnologie relevant is voor alle vier de domeinen die worden benoemd in de Talentstrategie.[7] Een belangrijk onderdeel van de Talentstrategie is inzet op het opleiden, aantrekken en behouden van technisch en digitaal talent voor deze vier domeinen. Dat draagt ook bij aan de talentopgave in de quantumsector. De Talentstrategie is hiermee een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van de Rijksbrede quantumstrategie.
- De commissie Digitale Zaken heeft een commissiedebat 'Opkomende en toekomstige technologieën', aanvankelijk gepland op 8 oktober, uitgesteld in afwachting van de publicatie van de RQS.

Financiële overwegingen

- De benoemde acties binnen deze strategie worden al reeds uitgevoerd of worden ingepast binnen de bestaande middelen van departementen. Een deel van de acties bestaat uit verkenningen. Het doen van de verkenningen past binnen bestaande middelen. Onderdeel van de verkenningen is het in kaart brengen wat er voor nadere uitvoering en vervolgstappen nodig is. Daaruit kan blijken dat er in de toekomst behoefte is aan aanvullende financiering. De mogelijke budgettaire gevolgen voor de Rijksoverheid voortkomend uit de genoemde acties in deze strategie worden in de eerste plaats ingepast binnen de bestaande budgetten op de departementale begrotingen. Indien toereikende middelen niet gevonden worden, worden de ambities bijgesteld.

Opbouw van het stuk

- Het stuk begint met een korte algemene uitleg van quantumtechnologie.
- Vervolgens wordt ingegaan op het doel van het stuk en de missie en ambitie. Daarnaast wordt een analyse gegeven van de nationale, Europese en mondiale context.
- Aan de hand van een vijftal thematische hoofdstukken wordt ingegaan op de kansen en risico's, de beoogde doelen en benodigde acties vanuit het Rijk richting 2035. Deze vijf thematische hoofdstukken zijn:
    - Verdienvermogen & concurrentiekracht
    - Veiligheid
    - Brede welvaart & publieke waarden
    - Internationale samenwerking
    - Talent & Onderwijs
- Per hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de geïdentificeerde acties. In het laatste hoofdstuk wordt het vervolgproces geschetst.

[5] Actieagenda Quantum Technologies - KIA Sleuteltechnologieën
[6] Rapport Wennink - De route naar toekomstige welvaart
[7] Kamerbrief Talentstrategie dd. 10 juli 2026. Kamerstukken II, nummer: 2026Z16073

Totstandkoming

- EZK is de initiatiefnemer en coördinator van het stuk.
- Het stuk is opgesteld door een interdepartementale werkgroep bestaande uit beleidsmedewerkers van BZ, BZK, DEF, EZK, FIN, IenW, JenV, OCW en VWS.
- Gedurende het verdere proces is input opgehaald bij diverse stakeholders en experts door middel van focusgroepen en verdiepingssessies. Een externe klankbordgroep met experts is geraadpleegd voor feedback (zie colofon).

Vervolgproces & communicatie

- Op basis van dit stuk gaan de betrokken departementen aan de slag met het uitwerken van de geïdentificeerde acties. De interdepartementale overlegstructuur die voor dit project was opgezet blijft bestaan voor de uitvoeringsfase.
- De Kamers zullen vanaf 2027 jaarlijks geïnformeerd worden over de voortgang.
- Kort na publicatie komt er ook een volledig Engelse versie beschikbaar zodat dit stuk ook toegankelijk is voor internationale partners en andere geïnteresseerden.